

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังเรียนภาคต้น มีการศึกษา 2530 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 418 330 วิชาเพื่อการสอน จำนวน 171 คน ซึ่งมีแต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ปี 1 ถึงปี 2 ของประชากรคือ 2.98 แยกกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยใช้วิธีตัดคะแนนสูงกว่าหรือต่ำกว่าแต้มเฉลี่ยสะสมของประชากรหนึ่งส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลำดับได้ดังนี้ คือ กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ นิสิตที่มีแต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.10 ขึ้นไป และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ นิสิตที่มีแต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.72 ลงมา

จากนั้นได้ใช้วิธีการจัดกลุ่มเพื่อแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ๆ แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อจัดแต่ละกลุ่มเข้ารับการทดลอง โดยเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีรูปแบบของผลย้อนกลับแตกต่างกัน 4 รูปแบบคือ ผลย้อนกลับทางบวกแบบสั้น ผลย้อนกลับทางบวกแบบยาว ผลย้อนกลับทางลบแบบสั้น และผลย้อนกลับทางลบแบบยาว ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเข้ารับการทดลอง โดยเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีรูปแบบผลย้อนกลับต่างกัน

สภาพการทดลอง (Treatment)	ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		รวม
	สูง	ต่ำ	
ผลย้อนกลับทางบวกแบบสั้น	12	12	24
ผลย้อนกลับทางบวกแบบยาว	13	13	26
ผลย้อนกลับทางลบแบบสั้น	14	12	26
ผลย้อนกลับทางลบแบบยาว	14	12	25
รวม	53	49	102

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 4 โปรแกรม ซึ่งใช้สอนเดียวกัน คือ วิชาสื่อการสอน เรื่อง ทฤษฎีการสื่อสาร เอส เอ็มซีอาร์ (SMCR MODEL) แต่มีลักษณะบทเรียนต่างกันตามระดับตัวแปรอิสระคือ การให้ผลย้อนกลับ

- ก. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีการให้ผลย้อนกลับทางบวกแบบสั้น
- ข. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีการให้ผลย้อนกลับทางบวกแบบยาว
- ค. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีการให้ผลย้อนกลับทางลบแบบสั้น
- ง. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีการให้ผลย้อนกลับทางลบแบบยาว

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนข้างต้นนี้ เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเส้นตรง โดยที่สภาพการณ์ทดลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีลักษณะดังนี้คือ ในกลุ่มทดลองที่เรียนแล้วตอบถูก จะได้ผลย้อนกลับทางบวกทั้งแบบสั้นและแบบยาวทุกครั้ง แต่ถ้าตอบผิดไม่ได้ผลย้อนกลับจะได้เรียนในเนื้อหาต่อไป กลุ่มทดลองที่เรียนแล้วตอบผิดก็จะได้ผลย้อนกลับทางลบทั้งแบบสั้นและแบบยาวทุกครั้งเช่นกัน แต่ถ้าตอบถูกจะไม่ได้ผลย้อนกลับจะได้เรียนในเนื้อหาต่อไป ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการให้และไม่ให้ผลย้อนกลับในการทดลอง จำแนกตามคำตอบถูกผิดและ
กลุ่มทดลอง

กลุ่มการทดลอง	คำตอบที่ตอบถูก	คำตอบที่ตอบผิด
ผลทางบวกแบบสั้น	ให้ผลย้อนกลับทางบวกแบบสั้น	ไม่ให้ผลย้อนกลับ
ผลทางบวกแบบยาว	ให้ผลย้อนกลับทางบวกแบบยาว	ไม่ให้ผลย้อนกลับ
ผลทางลบแบบสั้น	ไม่ให้ผลย้อนกลับ	ให้ผลย้อนกลับทางลบแบบสั้น
ผลทางลบแบบยาว	ไม่ให้ผลย้อนกลับ	ให้ผลย้อนกลับทางลบแบบยาว

2. เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ขนาด 16 บิต พร้อมแผ่นพิมพ์ข้อมูลและจอภาพ

3. แบบทดสอบ ก่อน เรียนแบบ 4 ตัวเลือก ให้ผู้เรียน เลือกตอบในกระดาษ

คำตอบ จำนวน 36 ข้อ

4. แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหลัง เรียน แบบ 4 ตัวเลือก ให้ผู้เรียน เลือกตอบ

ในกระดาษคำตอบ จำนวน 36 ข้อ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ ผู้เรียนจะ เรียนตามอัตราความสามารถในการเรียนของ
ตนเอง ที่ออกแบบไว้ให้เรียนในเวลาประมาณ 20 นาที ขั้นตอนในการสร้างการเรียนคอมพิวเตอร์
ช่วยสอนดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาเรื่องทฤษฎีการสื่อสารเอสเอ็มซีอาร์ (S M C R MODEL) โดยปรึกษา
อาจารย์ผู้สอนวิชาสื่อการสอน เพื่อกำหนดเนื้อหาสำหรับสร้างบทเรียน

2. กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปตามลักษณะของหัวเรื่องนี้

3. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. สร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องทฤษฎีการสื่อสารเอสเอ็มซีอาร์ (S M C R
MODEL) เป็นบทเรียนแบบเส้นตรงให้มีลักษณะ 4 แบบ ตามที่ระดับของตัวแปรอิสระที่ได้กล่าวไว้แล้ว
ข้างต้น โดยเสนอเนื้อหาในรูปของกรอบหรือเฟรม (Frame) แต่ละกรอบเสนอเนื้อหาเป็นขั้นตอน
ทีละน้อย มีคำถามให้ผู้เรียนได้ฝึกหัด มีการให้ผลย้อนกลับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

5. นำบทเรียนแบบโปรแกรมมาปรับปรุงเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีความชำนาญในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์แนะนำและตรวจปรับปรุงแก้ไข

6. นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวแทนตัวอย่าง ซึ่งเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 20 คน ซึ่งได้ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น ซึ่งจะได้เรียนหัวข้อนี้เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริง ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 5 คน ตามบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีผลย้อนกลับต่างกัน 4 แบบคือ ผลย้อนกลับทางบวกแบบสั้น ผลย้อนกลับทางบวกแบบยาว ผลย้อนกลับทางลบแบบสั้น และผลย้อนกลับทางลบแบบยาว เพื่อศึกษาวิธีการทดลองความเหมาะสมของแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหลังเรียน จากการทดลองใช้ไม่ต้องมีการแก้ไขวิธีการทดลองและบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แต่มีการแก้ไขแบบทดสอบโดยตัดข้อทดสอบที่ไม่ได้มาตรฐานออกไปจากที่ทำไว้ 50 ข้อ ได้แบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน 36 ข้อ โดยเลือกจากข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการทดลอง

1. การเตรียมสถานที่ สถานที่ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ใช้ห้องปฏิบัติการไมโครคอมพิวเตอร์ของภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ครั้งละ 6 คน โดยผู้เรียน 1 คน ต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง โดยจัดช่วงเวลาทดลองเป็นช่วง ๆ ทำการทดลองภายในเวลา 1 สัปดาห์

2. ให้กลุ่มตัวอย่าง เข้ารับการทดสอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วจึงเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยอธิบายชี้แจงให้ทราบถึงวิธีการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการได้รับผลย้อนกลับดังตารางที่ 2 เครื่องคอมพิวเตอร์จะเสนอเนื้อหาของบทเรียนทางจอภาพ ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองให้เข้าใจในแต่ละเนื้อหาโดยไม่จำกัดเวลา เมื่อศึกษาจนเข้าใจดีแล้วจึงเปลี่ยนไปเรียนเนื้อหาต่อไป โดยการกดปุ่ม Return ของเครื่องคอมพิวเตอร์ และเมื่อมีคำถามในเนื้อหาขึ้นทางจอภาพ วิธีการตอบทำโดยกดปุ่มพิมพ์ตัวเลขที่อยู่หน้าคำตอบที่เป็นตัวเลข 1, 2, 3 หรือ 4 ทำเช่นนี้ไปจนจบเนื้อหาในบทเรียน เมื่อกลุ่มตัวอย่างเรียนจบบทเรียนแล้ว ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหลังเรียนทันที

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือเลือกตอบมากกว่า 1 แห่งในข้อเดียวกัน นำผลต่างของคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน (gained score) ที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการหาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-Way Analysis of Variance) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของนิวแมนคูลส์ (Newman-Keuls) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ด้วยโปรแกรมเอส พี เอส เอช-เอ็กซ์ (SPSS-X)